

01. මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය හා මහවැලි එච් කලාපයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය

ආර්. එම්. ඉෂිණි

හැඳින්වීම

ඇත අතීතයේ පටන් ශ්‍රී ලංකාව සාම්ප්‍රදායික කෘෂිකාර්මාන්තයෙන් පෝෂිත රටක් වූ බව ශ්‍රී ලංකාවේ ඓතිහාසික තතු අධ්‍යනයේ දී සනාථ වී ඇත. රටේ එම ස්වයංපෝෂි ආර්ථික රටාව දියුණු වීමට අතීත පාලකයන් විසින් වාරි කර්මාන්ත නගා සිටුවමින් ගෙන ගිය අනුග්‍රහය අතිමහත් වේ. අහසින් වැටෙන එක දිය බිඳක් හෝ ප්‍රයෝජනයට නොගෙන මහා මුහුදට ගලා යාමට ඉඩ නොදිය යුතු යැයි මහා පරාක්‍රමබාහු රජු පැවසූ එම උදාන ප්‍රකාශයෙන් ද පෙනෙනුයේ වාරි කර්මාන්ත දියුණු කරවීම උදෙසා අතීත පාලකයින්ගේ තිබූ කැපවීම හා උනන්දුව පිළිබඳවයි. ඒ ආකාරයෙන් වියළි වූ වියළි කලාපයේ කෘෂිකාර්මික දියුණුව ඇති කරවීමට අතීත පාලකයන් ගත් උත්සහය හේතුවෙන් වර්තමානය තෙක්ම මිනිසා හට ප්‍රයෝජනයට වාරි මාර්ග පද්ධති සුරැකීම පවතී. නමුදු අතීත පාලකයන් කර වූ එම වාරි නිර්මාණ හැරෙන්නට වියළි කලාපය තුළ මෑත කලයේ පාලකයන් ඉදි කළ ව්‍යාපෘති දැකිය හැකි වන්නේ ඉතාමත් අල්ප වශයෙනි. ඒ අතරින් ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපය තුළ මෑත කාලයේ ඉදි වූ විශාලතම වාරි ව්‍යාපෘතිය ලෙස කඩිනම් මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය පෙන්වා දිය හැකිය. මහජනයා හට සුවසෙක සලසන සහන රැසක් ලබා දීමේ අරමුණින් මහවැලි ගංගාව පාදක කොට ගනිමින් ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපය කේන්ද්‍ර කොට ගනිමින් ඉදි වූ මෙම දැවැන්ත මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය පිළිබඳව සාකච්ඡාවක් සිදු කිරීම මෙම අධ්‍යනය මගින් සිදු කර ඇත.

අධ්‍යයනය අරමුණ

ලංකාවේ වියළි කලාපයේ ජල අවශ්‍යතාවය වැඩි කිරීමේ අරමුණින් ඉදි වූ මෙම මහවැලි ව්‍යාපාරයේ ආරම්භයට තුඩු දුන් හේතු මොනවාද එහි ආරම්භය සිදු වූයේ කෙසේද ඉන් ලැබෙන සේවය කෙබඳු ද යන කරුණු පිළිබඳවත් මහවැලි කලාපයන්ගෙන් මහවැලි එච් කලාපයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය පිළිබඳවත් කරුණු හැදෑරීම මෙම අධ්‍යනයේ අරමුණ වේ.

ක්‍රමවේදය

මෙම අධ්‍යනය සිදු කිරීමේ දී මූලික වශයෙන් දත්ත රැස් කර ගැනීමේ ක්‍රමවේදය වූයේ අන්තර්ජාලයයි. මහවැලි සංවර්ධන අධිකාරියේ වෙබ් පිටුව මගින් ලබා ගත් වාර්ෂික වාර්තා හා වෙනත් ලිපි මගින් දත්ත රැස් කොට ගනිමින් මෙම අධ්‍යනය සිදු කර ඇත. මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය පිළිබඳවත් මහවැලි එච් කලාපයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය පිළිබඳවත් කරුණු ගොනු කර දැක්වීමෙන් මාගේ අභිප්‍රාය වනුයේ මෑත කාලයේ ශ්‍රී ලංකාවේ ඉදි වූ දැවැන්ත වාරි ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳ කරුණු මෙම සඟරාව මගින් ගෙනහැර දැක්වීමයි.

විමර්ශනය

මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය ශ්‍රී ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබූ අති දැවැන්ත භෞතික හා මානව සම්පත් සංවර්ධන වැඩසටහනයි. මූලික වශයෙන් වියළි කලාපයේ ග්‍රාමීය සංවර්ධනය අරමුණු කරගත් මෙම ව්‍යාපෘතිය 1968 වර්ෂයේ දී එවකට පැවති රජය විසින් ඹහාජරැකියා සංවිධානය මගින් ලද තාක්ෂණික සහයත් මත සැලසුම් කරන ලදී.

මධ්‍යම කඳුකරයේ ඇති ස්වභාවික ජල සම්පත වියළි කලාපයේ කෘෂිකාර්මාන්තයට හා ජනාවාස සංවර්ධනය සඳහා යොදා ගැනීමේ කාර්යයේ දී මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය මගින් විශාල කාර්යය භාරයක් සිදු කරනු ලැබීය. ශ්‍රී ලංකාවේ තෙත් කලාපය තුළ ජනගහනය විශාල වශයෙන්

ඒකරාශි වීමක් දැක ගත හැකි වේ. තෙත් කලාපය තුළ ජන ඝනත්වය වර්ග කිලෝමීටරයට 465ක් වූ අතර වියළි කලාපය තුළ වර්ග කිලෝමීටරයට 80ක් පමණ විය. දිවයිනේ මුළු භූමි ප්‍රමාණයෙන් 66%ක්ම වියළි කලාපයට අයත් වන අතර ජනගහනයෙන් 70%ක් තෙත් කලාපයේ ජීවත් වේ. මේ අනුව වියළි කලාපයේ විශාල බිම් ප්‍රදේශයක් පුරාම ඉතා අඩු ජනගහන ව්‍යාප්තියක් දක්නට ලැබේ. ලංකාවේ අනෙකුත් ගංගා හා සසඳන විට තෙත් කලාපයේ මධ්‍යම කඳුකරයෙන් ඇරඹී දිවයිනේ මුළු භූමි ප්‍රමාණයෙන් 1/6කට ලැබෙන වර්ෂා ජලය සිය ග්‍රහනයට ගෙන වියළි කලාපය මැදින් මුහුදට ගලා යන මහවැලි ගංගාව වසරේ සෑම කාලයකටම සුපෝෂිත ගංගාවකි. මේ අනුව මහවැලි ගඟ වියළි කලාපයට හරවා එයින් ලැබෙන ජලයෙන් වියළි කලාපයේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනයක් ඇති කිරීමත්, ඉහළ මහවැලි බල ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව විදුලි බලාගාර ඉදිකිරීම මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ අනාගත අවශ්‍යතා සපුරා ගත හැකි බවත් ප්‍රත්‍යක්ෂ විය. මේ පිළිබඳ ඉදිරිපත් වූ අදහස්වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රජය කළ ඉල්ලීමකට අනුව එක්සත් ජනපද මෙහෙයුම් දූත මණ්ඩලය විසින් වියළි කලාපය ආශ්‍රිත ඉඩම් සංවර්ධනය පිළිබඳ ශක්‍යතා අධ්‍යනයක් 1956 දී ආරම්භ කර ඇත. ඒ සමඟම ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්මාග හා මිනුම් දෙපාර්තමේන්තු යන ආයතනවල සහය ඇතිව කැනේඩියානු රජයේ තාක්ෂණික ආධාර මත කැනේඩියන් හර්ටන් සර්වේ කෝපරේෂන් ආයතනයද ශ්‍රී ලංකා රජයේ ඉල්ලීම මත මහවැලි ගඟ පිළිබඳ අධ්‍යනයක් සිදු කරන ලදී. මෙම ආයතන එම අධ්‍යනය පිළිබඳ ස්වාධීන වාර්තා දෙකක් 1961 දී ඉදිරිපත් කරන ලදී. මෙම වාර්තාව අනුමැතිය සඳහා 1962 දී පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කරන ලදී. සමස්ත මහවැලි ද්‍රෝණියේම ජල සම්පත පිළිබඳ පූර්ණ අධ්‍යනයක් සිදු නොකර මහවැලි ජලයෙන් කොටසක් හරහා යැවීම අයහපත් ප්‍රතිඵල ජනනය කරන බැවින් දේශීය විද්වතුන්ගේ අදහස් හේතුවෙන් පාර්ලිමේන්තුව මෙම යෝජනා අනුමත නොකරන ලදී. ඉන්පසු මහවැලි ගඟ ඇතුළු වෙනත් ගංගා ආශ්‍රිත ඉඩම් හා ජල සම්පත් පිළිබඳ සමස්ත අධ්‍යනයක් කර සංවර්ධනය සඳහා ප්‍රමුඛත්වය ලබා දිය යුතු ව්‍යාපෘති තෝරා ස්වාධීන නිර්දේශ ඉදිරිපත් කරන ලෙස 1962 දී එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය වෙත ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කරන්නට විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහන විසින් එහි ආහාර හා කෘෂිකර්ම සංවිධානයේ විශේෂඥ පිරිසකගෙන් සමන්විත කණ්ඩායමක් ශ්‍රී ලංකාවට එවන ලදී. එයට අමතරව එම කණ්ඩායමට සහය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ විශේෂඥ පිරිසක්ද පත් කරන ලදී. කෙසේ හෝ සිව් වසරක දැඩි අධ්‍යනය පරිශ්‍රමයකින් පසුව 1968 දී වෙන් වෙන් වූ විශේෂ වාර්තා 14කින් යුතු කාණ්ඩ තුනක අධ්‍යයන වාර්තාව ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. මහවැලි සංවර්ධන සැලැස්ම 1968 වසරේ දී පාර්ලිමේන්තුව විසින් අනුමත කරන ලදී. මෙම සැලැස්මට අනුව උතුරු මැද පළාත් සහ නැගෙනහිර පළාත් ආශ්‍රිත ප්‍රතිලාභ ලබන ප්‍රදේශය කලාප 13ක් ලෙස නම් කරන ලද අතර එය ඉංග්‍රීසි A සිට M දක්වා නම් කෙරිණි. ආර්ථික වශයෙන් වඩාත් ඵලදායී හා අඩු ආයෝජනයක් මගින් වැඩි ප්‍රතිලාභ ලැබිය හැකි ව්‍යාපෘති පළමු වන පියවර යටතට ගන්නා ලදී.

මහවැලි මහා සැලැස්මේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ මහවැලි ගඟේ ජල සම්පතෙන් ඝන මීටර් මිලියන 6900ක් පමණ වූ ජල ප්‍රමාණයක් විදුලි බල නිෂ්පාදනයට හා වාරි කටයුතු සඳහා සැපයීමයි. දෙවන අරමුණ වූයේ ජලාශ 15ක් ඉදිකර 11ක් ප්‍රධාන වශයෙන් විදුලි බලය නිෂ්පාදනය සඳහා යෙදවීමයි. එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහන මගින් ආහාර හා කෘෂිකාර්මික සංවිධාන විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද මහවැලි මහ සැලැස්ම අනුව මහවැලි ගංගා ද්‍රෝණියේ සහ වියළි කලාපය තුළ වූ තවත් ගංගා ද්‍රෝණිවල ඉඩම් හෙක්ටයාර් 364,372ක් සඳහා යල මහා දෙකන්නයටම වගා කිරීමට වාරි ජල පහසුකම් සලසා දීමට යෝජනා කර තිබිණි. මෙයින් හෙක්ටයාර් 264,777ක් අලුතින් අස්වැද්දීමට යෝජිත අතර හෙක්ටයාර් 110,404ක් ඒ වන විට වසරක එක් කන්නයක් පමණක් වගා කළ ඉඩම් විය. සැලසුම් කළ ජලාශ හා ඇළ මාර්ගවල විභවයන් ප්‍රයෝජනයට ගැනීමෙන් ගිගා වොට් පැය 2037ක, වාර්ෂික ස්ථාවර විදුලිය ප්‍රමාණයක් ජනනය කළ හැකි බවද එයින් පෙන්වා දී තිබුණි. මහවැලි මහා සැලැස්ම අනුව එම සංවර්ධන

කටයුතු වසර 30ක් තුළ නිම කිරීමට යෝජනා විය. අරමුදල් යෙදවීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ පහසුව මෙන්ම විශේෂයෙන් ම සංවර්ධන ප්‍රතිලාභ වල අවශ්‍යතාව වන කරුණු පිළිබඳ අවධානය යොමු කරමින් සංවර්ධන කටයුතු පියවර තුනකට බෙදා ව්‍යාපෘතිය ගෙන යන ලදී.

➤ ප්‍රථම පියවර

1969 - 1980 අතර කාලය තුළ ක්‍රියාත්මක කරන්නට යෝජනා විය. මින් අලුත් ඉඩම් හෙක්ටයාර 74494කටත් පැරණි ඉඩම් හෙක්ටයාර් 58300කටත් වාරි ජලය සැපයීමටත්, ගිගාවොටි පැය 820ක් වාර්ෂික ස්ථාවර විදුලි බල ප්‍රමාණයක් ජනනය කිරීමටත් සැලසුම් කර තිබුණි. මෙහි කටයුතු ව්‍යාපෘති 3ක් යටතේ විය.

- පොල්ගොල්ල හැරවුම (1969 - 1973)
- වික්ටෝරියා/මිනිපේ හැරවුම (1973 - 1977)
- මොරගහකන්ද බහුකාර්ය ඒකකය

➤ දෙවන පියවර

මේ යටතේ මාදුරු ඔය ජලාශය තල්දෙන බහුකාර්ය සංකීර්ණය හා කණ්දකාඩු අමුණ යන මූලස්ථාන වැඩ කොටස් යටතේ මහවැලි හා මාදුරු ඔය නිමිතයන්හි ඉඩම් හෙක්ටයාර 93,117ක් වගා කිරීමට වාරි පහසුකම් ලැබෙන අතර මෙගා වොට් 15ක ස්ථාපිත ජවයක් සහිත ජල විදුලි බලාගාරයක් තල්දෙන දී ඉදිකිරීමට මාදුරු ඔය ජලාශය පෝෂණය කිරීමට උල්හිටිය රන්කිද ජලාශයේ සිට උමගක් ඉදිකිරීමට ද මාදුරු ඔය ජලාශය ආශ්‍රිතව මෙගා වොට් 4.9 ක ස්ථාපිත ජවයක් ඇති කුඩා ජල විදුලි බලාගාරයක් ඉදිකිරීම ද මෙහි ප්‍රධාන කාර්යය විය.

➤ තෙවන පියවර

මෙමගින් දිවයිනේ උතුරු මධ්‍යම පළාතේ අලුතින් ඉඩම් හෙක්ටයාර 105,668ක් සංවර්ධනය කෙරේ. ජල විදුලි නිපදවීමේ අවසන් සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කොට මෙගා වොට් 293ක ප්‍රමාණයක ස්ථාපිත ජවයක් ඇති විදුලි බලාගාර ඉදි කරන අතර එමගින් වාර්ෂිකව ගිගා වොට් පැය 1169 ක ස්ථාවර විදුලියක් ජනනය කරනු ඇත. පැරණි මිනිපේ වම් ඉවුර ඇළ වැඩි දියුණු කිරීම, 164ක් දිග උතුරු මධ්‍යම ඇළ ඉදි කිරීම, රොටලාවල, උමා ඔය, රන්ටැණේ, කොත්මලේ. කළු ගඟ ආදී ජලාශ ඉදිකිරීම මෙම පියවරට ඇතුළත් විය.

නමුත් කාලීන අවශ්‍යතා මත වර්තමානය වන විට මහවැලි මහා සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම සිදු විය. ii සංවර්ධන සැලැස්ම සංවර්ධන අදියර තුනකින් ක්‍රියාවට නැංවෙමින් පවතී. ඒ යටතේ i වන සංවර්ධන අදියර ලෙස මහවැලි මහා සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක විය. ii වන සංවර්ධන සැලැස්ම යටතේ කඩිනමින් මහවැලි සංවර්ධන සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක විය. මහවැලි මහා සැලැස්මට අයත් තෝරා ගත් ව්‍යාපෘති කිහිපයක් එක විට අරඹා වසර 6 ක් වැනි කෙටි කලකින් නිම කිරීමට 1997 දී රජය තීරණය කළේය. මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා ස්විඩනය, මහා බ්‍රිතාන්‍ය, ජර්මනිය, කැනඩාව, ජපානය, කුවේටය යන රටවල් ආධාර සැපයීය. මෙම ව්‍යාපෘතිය දියත් කිරීම සඳහා 1979 දී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය ස්ථාපිත කරන ලදී. iii වන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය මහවැලි ව්‍යාපෘතියේ වර්තමාන කාර්යය භාර්යය හා අනාගත සැලසුම් සකස් කරමින් දියත් වේ. මේ යටතේ මොරගහකන්ද හා කළු ගඟ ව්‍යාපෘතිය ඉදි කොට ඇති අතර කාලිංගනුවර අංගමැඩිල්ල ජල පොම්පාගාර ව්‍යාපෘතිය, කුඩා ඔය ආශ්‍රිත බහු කාර්යය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය, මිනිපේ ඇළ ව්‍යාපෘතිය ආදී ව්‍යාපෘති තවත් රැසක් සිදු කිරීමට යොජනා වී ඇත.

ඉහත පරිදි ආරම්භ වෙමින් පියවරෙන් පියවර ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපය පෝෂණය කිරීමට විශාල මෙහෙවරක් ඉටු කරනු ලබයි.

මහවැලි එච් කලාපයේ කෘෂිකාර්මික දියුණුව

ලංකාවේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක් වන මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය තුළින් සංවර්ධනයට ලක් වූ මහවැලි එච් කලාපය පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීම මෙම ලිපියේ අනෙක් අරමුණ වේ. ඒ අනුව එච් කලාපයේ සංවර්ධනයට මහවැලි ව්‍යාපාරය විසින් ලබා දෙන්නා වූ සහයෝගය කුමනාකාරයෙන් ද යන්න සාකච්ඡා වේ. මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යටතේ ඉදිකළ මහවැලි ජනපද එච් කලාපය සුවිශේෂී වේ. i වන මහවැලි සංවර්ධන අදියර යටතේ මහවැලි මහා සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී මෙම මහවැලි එච් කලාපයට අයත් වන කලා වැව නිමිතයේ ගොවි පවුල් 23000ක් 1977 වන විට පදිංචි කරවනු ලැබීය. එම අදියර වන විට මහවැලි එච් කලාපයේ සියලුම ජනාවාසවල කටයුතු අවසන් කොට ඇති අතර එහි පදිංචි කරවනු ලැබූ මුළු පවුල් ප්‍රමාණය 39500 ක් විය. මහවැලි කලාපයට අයත් ප්‍රධාන කොට්ඨාස සඳහා කලා වැව මගින් කලා වැව මගින් ජලය ලබා දීම සිදු කරනු ලබයි. මහවැලි එච් කලාපයේ වැව් 127 පමණ ඇති අතර ඒ සෑම වැවකටම කලා වැව මගින් දියවර සපයයි.

මහවැලි එච් කලාපය තඹුන්තේගම, තලාව, එප්පාවල, නොච්චියාගම, මහ ඉලුප්පල්ලම, ගල්නෑව සහ මීගලෑව යන කොට්ඨාස හතෙන් සමන්විත වේ. මෙම කොට්ඨාස හත පදනම් කර ගනිමින් කෘෂිකාර්මික අංශයෙන් සහ වාරි කර්මාන්ත අංශයෙන් සංවර්ධන වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක වේ. කෘෂිකාර්මික අංශයෙන් ප්‍රධාන වශයෙන් වී ගොවිතැන සිදු වන අතර ඊට අමතරව එළවළු වර්ග පලතුරු වර්ග මෙන්ම ලොකු එෂුණු වගාවන් ද දැකිය හැකි ය. කෘෂිකර්මාන්තයට අමතරව වැව් ආශ්‍රිතව සිදු කෙරෙන මිරිදිය මත්ස්‍ය කර්මාන්තය ද සිදු කරනු ලබයි. එච් කලාපයට අදාළ ප්‍රධාන මහවැලි අධිකාරිය තඹුන්තේගම පිහිටන අතර අනෙකුත් කලාපවලට අදාළ උප කාර්යාල තලාව, ගල්නෑව, මීගලෑව යන උප නගර කේන්ද්‍ර කර ගනිමින් පිහිටුවා ඇත. එච් කලාපයේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති මගින් හෙක්ටයාර් දෙදහසක් (2000) පමණ භූමියක් ආවරණය කෙරෙන අතර ගොවි පවුල් තිස් නව දහස් එකසිය හතළිස් පහක් 39145 පමණ ප්‍රමාණයක් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති වැඩසටහන් මගින් ආවරණය කරනු ලබයි. එච් කලාපයේ ප්‍රධාන කොට්ඨාස හත සඳහා කලා වැව මගින් ජලය ලබා දීම සිදු කරනු ලබයි. ඒ අනුව එච් කලාපයේ කුඹුරු ගොවිතැන සිදු කරනු ලබන්නේ කලා වැව උපයෝගී කර ගනිමිනි. කලා වැව වර්ග කිලෝ මීටර් අටසිය හතළිස් දෙකක 842 වපසරියක් පුරා විහිදී ඇති අතර උස 14.8කි. වේල්ලේ දිග මීටර් හයසිය පනහක් (650) වන අතර උපරිම ධාරිතාවය මුහුදු මට්ටමේ සිට 129.3 කි. කලා වැව ක්‍රි:පූ: පස්වන ශතවර්ෂයේ ධාතුසේන රජතුමා විසින් නිර්මාණය කළ අතර ක්‍රි:පූ: හත්වන ශතවර්ෂයේ පරාක්‍රමබාහු රජතුමා විසින් ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලදී. ඉන් පසු බ්‍රිතාන්‍ය පාලනය යටතේ 1872-1877 කාලයේ ලංකාව පාලනය කළ විලියම් ග්‍රෙගරි ආණ්ඩුකාරවරයා කලා වැව ප්‍රතිසංස්කරණය කළ අතර 1833-1890 කාලයේ දී සර් ආතර් හැමිල්ටන් විසින් කලා වැව ප්‍රතිසංස්කරණය කරන ලදී.

මහවැලි එච් කලාපයේ වැව් 127 පමණ ඇති අතර ඒ සෑම වැවකට ම කලා වැව දියවර සපයයි. මහවැලි අධිකාරිය මගින් සිදු කරනුයේ කන්නයකට එක් කොට්ඨාශයකට සපයන චතුර ප්‍රමාණය තීරණය කරමින් වගා කළ යුතු බෝග වර්ග පිළිබඳ ගොවියන් දැනුවත් කිරීමයි. ජලය නිකුත් කිරීම සහ කන්නයට වගා කළ යුතු හෝග මොනවාද යන්න තීරණය කරනුයේ කලා වැවේ පවතින ජල ප්‍රමාණය අනුවයි. මෙහි දී මහවැලිය මගින් පිහිටුවා ගෙන ඇති ගොවි සංවිධාන ද එකතුවෙන් තීන්දු තීරණ ගැනීම සිදු වේ. සෑම කොට්ඨාශයකට ම අදාළව ගොවි

සංවිධාන පිහිටුවා ගෙන ඇති අතර කලා වැවෙන් ජලය නිකුත් කිරීමෙන් අනතුරුව ප්‍රධාන ඇළ මාර්ග ඔස්සේ ගලා යන ජලය උප ඇළවල් වලට නිකුත් කිරීමේ කාර්යය සිදු කරනු ලබයි.

ඉහතින් සඳහන් කළ පරිදි කුඹුරු හෙක්ටයාර 2000 ක පමණ ප්‍රමාණයකට ජලය සපයන අතර එමඟින් පවුල් 39145ක ප්‍රමාණයක් පෝෂණය වේ. ජලය සැපයීමේ දී ගොවි පවුල් 25627ක් නීත්‍යානුකූල වශයෙන් ද ගොවි පවුල් 13518ක අනියම් ආකාරයෙන් ද ජලය ලබා ගනී. මේ වසරේ යල කන්නය සඳහා වී වගා කිරීමට ජලය සපයන ලද්දේ තිබෙන කුඹුරු ප්‍රමාණයෙන් 50% ක ප්‍රමාණයක් සඳහා පමණි. එයට හේතු වූයේ පවතින ජල හිඟය යි. කෙසේ වුවත් මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය ආරම්භ වීමත් සමඟ එවි කලාපයේ කෘෂිකර්මාන්තය වර්ධනය වී ඇත. ක්‍රමවත් වගා රටාවන් හඳුන්වා දෙමින් කෘෂිකර්මාන්තය වර්ධනය කිරීමට මහවැලි නිලධාරීන් කටයුතු කරනු ලබයි. කෘෂිකර්මාන්තය වර්ධනය කිරීමට රජය විසින් මහවැලි අධිකාරියට ආධාර සපයන අතර මහවැලි නිලධාරීන්ගේ මැදිහත් වීමෙන් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සැලසුම් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සිදු වේ. එසේ ක්‍රියාත්මක වන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන්වලට නිදසුන් ලෙස නොමිලයේ බීජ වර්ග ලබා දීම, එළවළු පැළ පළතුරු පැළ වර්ග නොමිලයේ ලබා දීම, අඩු මිලට එළවළු පළතුරු පැළ ලබා දීම, තරග වැඩසටහන් මඟින් ගොවි ජනතාව අභිප්‍රේරණය කිරීම මෙන්ම ජයග්‍රාහකයන්ට තිළිණ ලබා දීම වැනි වැඩසටහන් දැක්විය හැකි ය.

වී නිෂ්පාදනය පමණක් නොව වැව් ආශ්‍රිතව මිරිදිය මත්ස්‍ය කර්මාන්තය ද සිදු කරනු ලබයි. මහවැලි නිලධාරීන් පවසන ආකාරයට මහවැලිය මඟින් මෙම ව්‍යාපෘතිය සිදු කරනු ලබනුයේ වැව් ගම්මාන වල ජනතාවගේ පෝෂණ අවශ්‍යතා සම්පූර්ණ කර ගැනීමේ අදහසිනි. එසේම මෙම ව්‍යාපෘතිය මඟින් ගැමි ජනතාවගේ ආර්ථිකය වර්ධනය කර ගැනීම ද සිදු කරනු ලබයි. ඒ අනුව මහවැලිය මඟින් හඳුන්වා දුන් මෙම ව්‍යාපෘතිය ඔස්සේ තෝරා ගත් වැව් කිහිපයකට ඔවුන් විසින් ම මිරිදිය මත්ස්‍යයන් මුදා හරිනු ලබන අතර ඉන් පසු නඩත්තු කිරීම් ධීවර සමිති මඟින් සිදු කරනු ලබයි. එසේ නඩත්තු කිරීමේවල දී ධීවරයන්ට ඇතැම් නීති රීති වලට යටත්ව ධීවර කටයුතු කිරීමට සිදු වේ. ඒ අනුව ගම්මානයෙන් පිට ධීවරයන්ට අදාළ ගම්මානයේ වැවෙන් මසුන් මැරීම තහනම් අතර ධීවර කටයුතු සිදු කිරීමේ දී මුලින්ම ගම්මානයේ අවශ්‍යතාවන් සපුරාලිය යුතු ය. එසේම විසි දළ භාවිතා කිරීමේ දී අගල් 5ට අඩු දළ සහිත විසි දළ භාවිතා කිරීම තහනම් ය.

මෙසේ වාරි කර්මාන්තය හා ඒකාබද්ධ වී ඇති මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාරය මඟින් එවි කලාපයේ සංවර්ධනයට මනා පිටුවහලක් වී ඇත. කෘෂිකාර්මික රටක් වන ශ්‍රී ලංකාව අතීතයේ පටන් යැපුම් කෘෂිකර්මාන්තයෙන් පෝෂණය වූවකි. අතීතයේ ලංකාව පාලනය කළ රජවරුන් පවා කෘෂිකර්මාන්තයේ වටිනාකම පසක් කර ගනිමින් කෘෂිකර්මාන්තයට අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් ලබා දීමට රාජ්‍ය අනුග්‍රහය දක්වා ඇති බවට ලංකාව පුරා විහිදී පවතින වැව් අමුණු, ඇළවල්, විනාශ නොවූ කෙත් වතු, මනාවට සාක්ෂි සපය යි. පෙර රජවරුන් මෙන්ම ලංකාව පාලනය කරන ලද වෙනත් ජාතීන් ද කෘෂිකර්මාන්තය සංවර්ධනය කිරීමට කටයුතු කරන ලදී. එසේම වර්තමානයේ පාලන කටයුතු කරන්නා වූ පාලකයන් ද කෘෂිකර්මාන්තය සංවර්ධනය කිරීමට කටයුතු සිදු කරනු ලබයි. එසේ ආරම්භ වූ සංවර්ධන ව්‍යාපාරයක් වන මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය හැඳින්විය හැකි ය. ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපයේ ගොවි ජනපද වල ආර්ථික දියුණුව උදෙසා මෑත කාලීනව කරනු ලැබූ අති දූවැන්න ව්‍යාපෘතියක් වන මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය මඟින් එදා මෙදා තුළ කරනු ලැබූ සහ අනාගතයේ සිදු කිරීමට නියමිත වන්නා වූ කාර්යයන් රැසක් පිළිබඳව ඉහත දී සාකච්ඡා කරනු ලැබිණි. තවද මහවැලි එවි කලාපයේ කෘෂිකාර්මික දියුණුව පිළිබඳවත් කරුණු දක්වන ලදී. එම කරුණු අධ්‍යයනය කිරීම මඟින් මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ශ්‍රී ලංකාවේ ගොවි ජනපද සශ්‍රීක වීමට ඉදි වූ අති දූවැන්න ව්‍යාපාරයක් බව නිසැකව කිව හැක.

නිගමනය

අති දැවැන්ත වාරි ව්‍යාපාරයක් වූ මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපාර පිළිබඳව අධ්‍යන වාර්තාවක් ඉහත සකස් කොට ඇත. ඉඩම් සංවර්ධනය කරමින් යටිතල පහසුකම් දියුණු කිරීම, ජල විදුලිය උත්පාදනය කිරීම, කෘෂිකාර්මික දියුණුව ආදිය අරමුණු කොට ගනිමින් ක්‍රියාත්මක වූ මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය මගින් විවිධාකාර ගැටලු මධ්‍යයේ වුවද අරමුණු සාධනය කරමින් වර්තමානයේ දී ද ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී. ගොවි ජනපද සංවර්ධනයට නිසි සැලැස්මක් යටතේ මෙය ක්‍රියාත්මක කරන බව කරුණු සාධනයෙන් පැහැදිලි විය. ඒ අනුව අවසන් වශයෙන් නිගමනයකට එළඹිය හැක්කේ විවිධ ගැටළුකාරී අවස්ථා පැමිණිය ද මෙම මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපයේ ජල අවශ්‍යතාව සපුරා ගැනීමට ඉතාමත් යෝග්‍ය වූ ව්‍යාපෘතියක් බවයි. අතීතයේ අන්තර් ද්‍රෝණි ජල කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය වත්මන් අන්තර් ද්‍රෝණි ජල කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියට බොහෝ සෙයින් සමාන ක්‍රියාවලියකි.

පරිශීලන

ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය, වාර්ෂික වාර්තාව - 2015

ජේ.කේ. එස්. එම්. පෙරේරා, *මහවැලි H කලාපයේ කෘෂිකර්මික සංවර්ධනය*

නිකලස්, සී. ඩබ්ලිව්. 1964(2001), *ජල සම්පාදනය*, ලංකා විශ්වවිද්‍යාලයේ ලංකා ඉතිහාසය, කාණ්ඩය i, විද්‍යාලංකාර විශ්වවිද්‍යාලය.

නිකලස්, සී. ඩබ්ලිව්., 1964 (2001), *කැරළි මහා පරාක්‍රමබාහු රජු උදාවීම*, ලංකා විශ්වවිද්‍යාලයේ ලංකා ඉතිහාසය, කාණ්ඩය සසල විද්‍යාලංකාර විශ්වවිද්‍යාලය.

නිකලස්, සී. ඩබ්ලිව්, (1972) *කෘෂිකර්මය සහ ජලානයනය*, ලංකා විශ්වවිද්‍යාලයේ ලංකා ඉතිහාසය, කාණ්ඩය සසල විද්‍යාලංකාර විශ්වවිද්‍යාලය.